

Återanvänt vatten – ny förordning och jordbrukets vattenbehov

Lisa Reiter
Jordbruksverket

**VA SYD satsar på återvunnet
avloppsvatten**

Vattenverket är klart

I mitten av juli kunde så det nya vattenverket i Mörbylånga invigas. Det första i Europa där både avsaltning och återvinning av vatten kombineras.

Återanvänt vatten i Northvolts nya batterifabrik

08 februari 2022, 17:04

**Akut vattenbrist i Emån – "Varje
droppe räknas"**

Ny EU-förordning

- Förordning 2020/741 av den 25 maj 2020 om minimikrav för återanvändning av vatten
- Reglerar bevattning inom jordbruket – inte annan användning
- Reglerar avloppsvatten som har samlats in i ledningsnät och behandlats i reningsverk från tätbebyggelse, $\geq 2\ 000$ pe

- Träder i kraft 26 juni 2023

Förordningens syfte och bakgrund

Syfte:

- minska trycket på andra vattenresurser
 - säkerställa säkert vatten
 - främja cirkulära ekonomin
 - effektivt fungerande inre marknad
-
- Färgad av förhållandena i s. Europa – stor vattenbrist, renat avloppsvatten används med olika strikt kontroll i olika länder

Vad säger förordningen?

- Minimikrav för vattenkvalitet
 - Ecoli, BOD, TSS, turbiditet
 - 4 kvalitetsklasser beroende på typ av gröda och bevattningsteknik.
- Krav på tillstånd för att producera och tillhandahålla vattnet
- Riskhanteringsplan måste finnas för hela kedjan producent-användare, ska ligga till grund för tillstånd
- Ansvar till nästa aktör överlämnas vid s.k. ”efterlevnadspunkten”

Kvalitetsparametrar som förordningen reglerar

Tabell 2 – Kvalitetskrav för återvunnet vatten för bevattning inom jordbruket

Kvalitetsklass för återvunnet vatten	Vägledande tekniskt mål	Kvalitetskrav				
		E. coli (antal/100 ml)	BOD ₅ (mg/l)	TSS (mg/l)	Turbiditet (NTU)	Annat
A	Sekundär behandling, filtrering och desinfektion	≤ 10	≤ 10	≤ 10	≤ 5	<i>Legionella</i> spp.: < 1 000 cfu/l om det finns risk för aerosolbildning Inälvsnematoder (ägg av inälvsmask): ≤ 1 ägg/l för bevattning av betesmark eller grovfoder
B	Sekundär behandling och desinfektion	≤ 100	I enlighet med direktiv 91/271/EEG (Bilaga I, tabell 1)	I enlighet med direktiv 91/271/EEG (Bilaga I, tabell 1)	–	
C	Sekundär behandling och desinfektion	≤ 1 000			–	
D	Sekundär behandling och desinfektion	≤ 10 000			–	

Naturvårdsverkets uppdrag

- Analysera om minimikraven för vattenkvalitet behöver kompletteras med ytterligare kvalitetskrav
- Föreslå de författningsändringar eller andra åtgärder som behövs till följd av EU-förordningen
- Samråda med myndigheter
 - Formellt samarbete med Jordbruksverket
 - Dialoger med många andra
- Redovisades maj 2022

Återanvändning av vatten idag

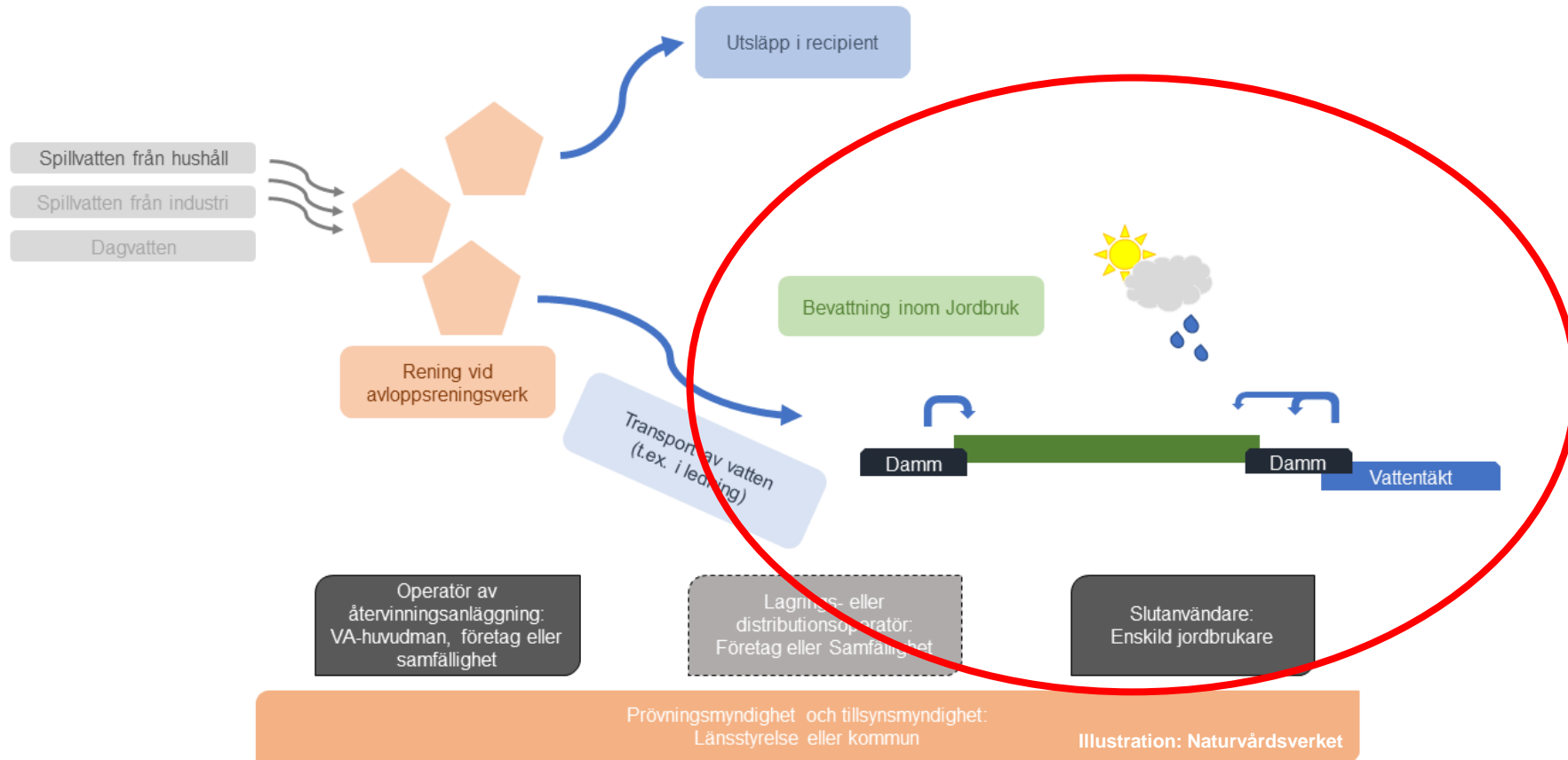
- Industrin största användaren
- Bevattning av parker och golfbanor med renat avloppsvatten förekommer
- Inom jordbruket används renat avloppsvatten på ett fåtal platser
 - Jordbruk i direkt anslutning till avloppsreningsverk
 - Ofta som ett del att klara krav på N-rening
 - På Gotland annorlunda - utbyggt ledningsnät

Hur används vatten inom jordbruket idag?

- Jordbrukets vattenuttag liten andel av det nationella – betydande påverkan lokalt
- Störst vattenbehov när tillgången är som minst
- Bevattning bara vissa år och bara del av året

- Grödor: potatis, grönsaker, jordgubbar, vall...
- Vattenkällor: ytvatten, grundvatten

- En viktig del i jordbruksföretaget!

Bevattningsystemet

Vattenkälla – ledningar – ev. mellanlagring –
bevattningsmaskin

Damm för lagring vs spillvattenvåtmark

- Utformningen styrs av syftet
- Rening, biologisk mångfald, rekreation, vattenlagring...

- Rening av N:
 - Grund
 - Stor yta
- Lagring av vatten:
 - Djup
 - Stor volym på liten yta
 - Minska avdunstningen!

- Olika stora möjligheter att kombinera olika syften. Kompromiss!

Förslag till implementering av förordningen

Utredningens förslag, minimikrav

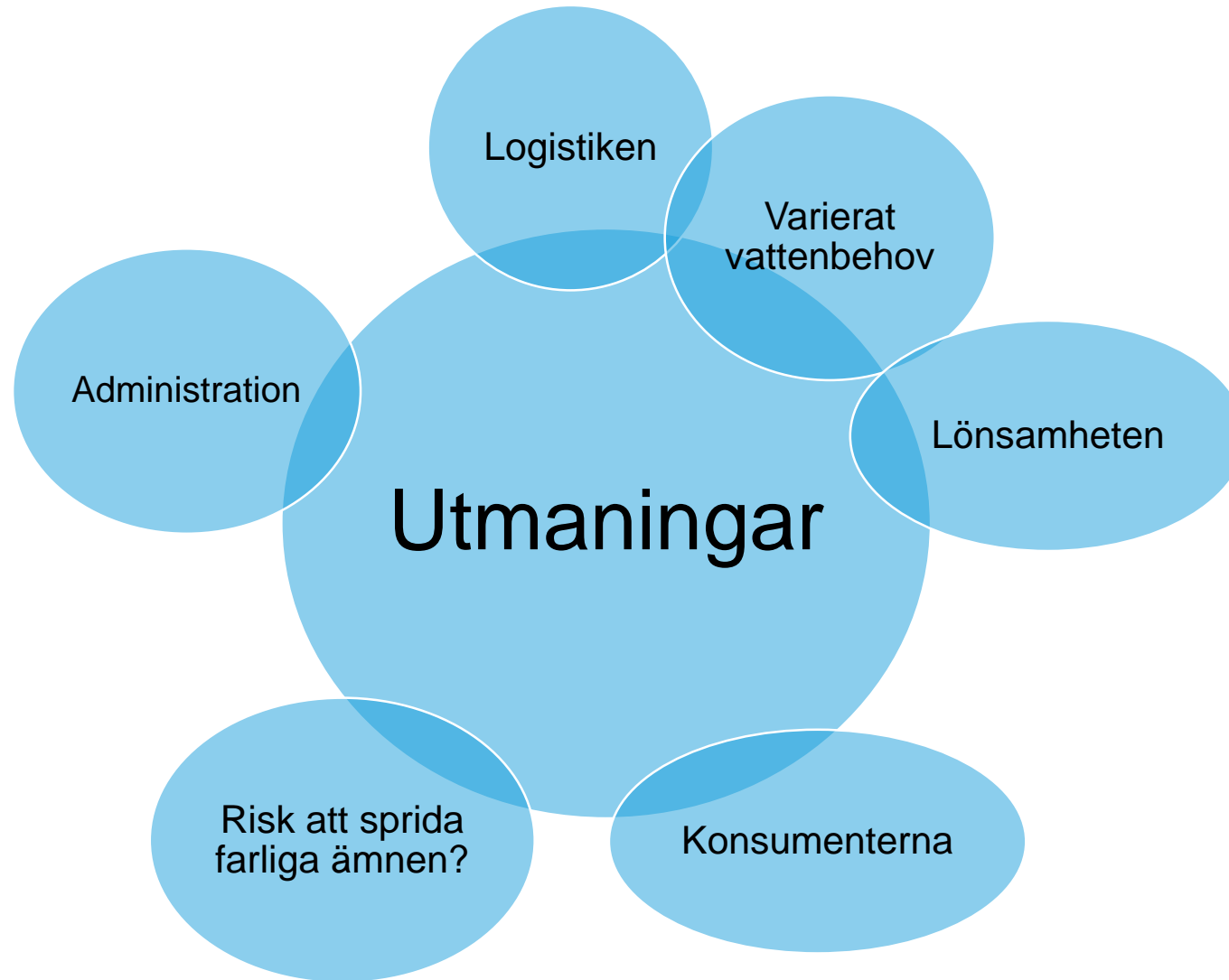
Inte möjligt formulera skärpta nationella krav för vattenkvalitet inom detta uppdrag.

- Låg efterfrågan nationellt, rimligt att riskerna hanteras i den lokala riskhanteringsplanen
- Viss kunskap om innehållet i renat avloppsvatten, men låg kunskap om riskerna med spridning i miljö och upptag i gröda-djur-människa
- Parallellt arbete inom andra direktiv pågår

Utredningens förslag, tillståndsförfarande

- En VA-huvudman som överlåter avloppsvatten för bevattning inom jordbruket kommer att behöva B-tillstånd
 - Prövningsmyndighet blir MPD
- En jordbrukare som vattnar med renat avloppsvatten kommer behöva ett enklare typ av tillstånd
 - Ansökan kommunala miljönämnden
 - Nackdel: mer byråkrati. Fördel: ger rättskraft till jordbrukaren. *Tillägg efter konferensen*
- Riskhanteringsplanen: var part upprättar sin del
 - Största ansvaret på VA-huvudman
 - Ligger till grund för tillståndsansökan

Vilken hjälp finns att få?

- Information & vägledning – mycket är fortfarande oklart
- Bidrag och ekonomiskt stöd
 - Avancerad rening
 - Lagring av vatten i nya jordbrukspolitiken

Återanvändning av vatten i jordbruket i framtiden

- Inte lönsamt på nationell skala inom närmsta tiden, men finns ett fortsatt behov regionalt.
- Klimatförändringarna ökar intresset för andra vattenkällor?
- Större potential andra användningsområden?
- Om samhället vill stötta – kan behövas incitament.
- Då viktigt att tänka vad som är den mest hållbara användningen.
 - Socialt, ekonomiskt och ekologiskt

Tack för uppmärksamheten!

lisa.reiter@jordbruksverket.se